

**IEGŪSTI
SUPERSPĒJAS
UN ESI DROŠS
INTERNETĀ!**

**LŪDZ PADOMU
UN PALĪDZĪBU,
KAD TAS VAJADZĪGS!**

**ZINI, KO NEDRĪKST
TEIKT CITIEM!**

ESI PIEKLĀJĪGS!

DOMĀ, PIRMS NOTICI!

LIETO INTERNETU GUDRI!

Metodiskie ieteikumi darbam ar īsfilmām „Supervaroņi internetā”

„Supervaroņi internetā” ir sociāla kampaņa, kuras mērķis ir veicināt bērnu medijpratību un drošību internetā, informējot gan bērnus, gan pieaugušos par riskiem un iespējām interneta vidē. Kampaņā ir izveidoti pieci video, kas 5–8 gadus veciem bērniem māca izprast dažādas situācijas, ar kurām viņi varētu saskarties internetā, un aicina bērnus kļūt par pārliecinātiem un gudriem interneta lietotājiem. SUPERANNA un SUPERTOMS vedina bērnus iemācīties un atcerēties vienkāršus drošības un medijpratības pamatnoteikumus, kas jāpatur prātā, kļūstot par interneta lietotājiem: ko internetā nedrīkst teikt svešiniekam? kad saukt palīgā pieaugušo, kam uzticies? kas internetā var būt mērķis? kā uzvesties internetā? kā internets var palīdzēt?

„Supervaroņi internetā” ir Valsts policijas 2017. gadā aizsāktās kampaņas „Supervaronim nepazust!” turpinājums, kurš veidots, spēkus apvienojot vairākiem partneriem – Valsts policijai, Latvijas Republikas Kultūras ministrijai, Latvijas Drošāka interneta centram (www.drossinternets.lv), „Balta”, „Rimi” un „Deep White”.

Kampaņas ietvaros ir izveidoti metodiskie ieteikumi pirmsskolas un sākumskolas pedagogiem. Tie izmantojami kopā ar video, lai ar dažādu klātienē aktivitāšu palīdzību nostiprinātu tajos ietvertos vēstījumus, kā droši justies interneta pasaulē.

Metodiskos ieteikumus izstrādājis Latvijas Drošāka interneta centrs (www.drossinternets.lv) pēc Kultūras ministrijas pasūtījuma.

Kampaņas partneri

Valsts policija ir viens no vadošajiem ekspertiem, kas aktīvi veic sabiedrības informēšanu un izglītošanu par dažādiem drošības jautājumiem, tostarp par drošu rīcību internetā. Valsts policija preventīviem nolūkiem izstrādājusi vairākus rīkus, kas paredzēti īpaši bērniem – lai viegli uztveramā veidā kopā ar pieaugušo bērns varētu mācīties drošības priekšnosacījumus ne tikai vidē, bet arī tīmeklī. Valsts policijas platformā <http://manadrosiba.lv>/ apkopoti materiāli gan bērniem, gan jauniešiem un pieaugušajiem, gan arī profesionāļiem par vispārējo drošību, savukārt mobilajā lietotnē „Mana drošība” iekļauti vairāki testi un interaktīvas sarakstes, kurās ir iespēja pārbaudīt savas zināšanas par droša profila izveidi sociālajos tīklos un vispārēju rīcību tīmeklī. Tāpat mobilajā lietotnē ir iespēja informēt policiju par pārkāpumiem interneta vidē, tomēr gadījumos, **ja nepieciešama tūlītēja policijas palīdzība, jāzvana 110!**

Kultūras ministrija ir atbildīga par mediju politikas plānošanu un koordinēšanu. Tajā skaitā viens no rīcības virzieniem ir medijpratības veicināšana. Piemēram, ministrija atbalsta pedagogu, bibliotekāru apmācības medijpratībā, mācību līdzekļu izveidi, izglītojošus pasākumus bērniem un jauniešiem. Skaidrojot lakoniski, medijpratība ir prasme lietot medijus, meklēt un analizēt informāciju, kritiski izvērtēt mediju vēstījumus, piedalīties mediju satura veidošanā un izprast mediju darbību kopumā. Tā kā mūsdienās bērni kļūst par mediju un interneta lietotājiem arvien agrākā vecumā, aicinām jau ar pirmsskolas mācību satura palīdzību sniegt atbalstu bērniem viņu zināšanu pilnveidošanai par mediju un citas informācijas gudru patērēšanu. Kultūras ministrijas tīmekļvietnes sadaļā „Mediju politika” ir pieejams Latvijā veidotu medijpratības resursu apkopojums, kas var noderēt zināšanu papildināšanai par šo tēmu, atsevišķi materiāli – arī izmantošanai mācību procesā klasē.

Saziņai: Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas vadītāja Aiga Grišāne (Aiga.Grisane@km.gov.lv, tālr. 67 330 337) un eksperte Klinta Ločmele (Klinta.Locmele@km.gov.lv, tālr. 67 330 268).

Latvijas Drošāka interneta centrs (www.drossinternets.lv) rūpējas par sabiedrības, īpaši bērnu un jauniešu, viņu vecāku un skolotāju informēšanu un izglītošanu par drošību internetā. Starp drošības riskiem īpaši izceļot privātas informācijas, fotogrāfiju un video publicēšanu, emocionālu pazemošanu, saziņu ar reālā dzīvē nepazīstamām personām, vieglprātīgu attieksmi pret saviem un citu personu datiem. Tāpat arī tiek sniegta palīdzība interneta lietotājiem, kas nonākuši problēmsituācijā (izveidoti viltus profili sociālajos tīklos, saskārušies ar izsmiešanu, šantāžu, draudiem utt.), ir radīta iespēja ikvienam ziņot par dažādām pārkāpumu situācijām un kaitīgu, pretlikumīgu interneta saturu: <https://drossinternets.lv/lv/zinot>. [Drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv) vietnē atrodami gan mācību materiāli pedagogiem darbam ar dažāda vecuma skolēniem (<https://drossinternets.lv/lv/materials>), gan arī informatīvi padomu raksti un instrukcijas vecākiem (<https://drossinternets.lv/lv/materials/listall/vecakiem>). Lai attīstītu skolēnu prasmes izmantot internetu droši un gudri, ir izstrādāts diagnostikas darbs 3. un 6. klašu skolēniem, ar kura palīdzību ikviens var pārbaudīt savas zināšanas: www.dagnostika.drossinternets.lv.

Saziņai: info@drossinternets.lv, tālr. 67 281 312 vai 27 706 277.

Metodiskie ieteikumi izstrādāti 8 integrētām nodarbībām.

1. Es šodien pasaulē.
2. Ja protu, tad daru!
3. Super es, super mēs, super pasaule!
4. Ko nedrīkst teikt svešiniekam?
5. Kad saukt palīgā pieaugušo, kam uzticies?
6. Kas internetā var būt mērķis?
7. Kā uzvesties internetā?
8. Kā internets var palīdzēt?

Metodiskie ieteikumi ietver nodarbības gaitas aprakstu un papildmateriālus, jautājumus sarunām, saites uz animācijas īsfilmām „Supervaroņi internetā” un citām filmām. Pedagoģs var izlemt, vai nodarbību aprakstu izmantot pilnībā, vai izmantot tikai atsevišķus materiālus. Tomēr ir svarīgi, lai pirms darba ar īsfilmām „Supervaroņi internetā” bērni tiktu sagatavoti, izprotot tehnoloģiju lomu ikdienas dzīvē, saskatot riskus un iespējas, lai īsfilmu tematus spētu personificēt un izprast to nozīmību.

Izstrādātās darba lapas ir iepriekš aprobētas mācību materiālos „Lasāmgrāmata par internetu 5–7 gadus veciem bērniem „Vaifija skola””, „Metodiskie ieteikumi darbam ar „Vaifija skola””, „Mācību materiāls par gudru un drošu interneta lietošanu 8–12 gadus veciem bērniem „Planēta 7””. Visi minētie materiāli lejuplādējami www.drossinternets.lv.

1. stunda

**ES ŠODIEN
PASAUĻĒ****Stundas mērķi**

- Pilnveidot skolēnu izpratni par mainīgo pasauli.
- Kritiski izvērtēt tehnoloģiju attīstību un to lomu cilvēku dzīvē.
- Veicināt sadarbības prasmes.
- Izzināt dažādus tehnoloģiju lietošanas paradumus ģimenēs.
- Mācīties uztvert fotogrāfiju kā informāciju nesošu stāstu, saprast un radīt to pašam.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Intereses radīšanai skolotāja stundas sākumā ļoti aktīvi un visiem redzami fotografē sevi ar telefonu. Kad skolēni sāk jautāt, ko skolotāja dara, viņa atbild: „Fotografēju sevi.” Uz bērnu jautājumu, kāpēc viņa to dara, skolotāja atbild: „Lai visi zinātu, kā es izskatos šobrīd, piektdien, plkst. 12.35!” Svarīgi ir atbildē akcentēt vārdus *šodien, tagad, šai mirklī*. Tad skolotāja raksta pulksteņlaikus uz tāfeles, vienlaikus sakot: „Plkst. 12.37 es izskatos šādi, bet plkst. 12.38 – šādi.” Skolotāja pārrunā ar bērniem, ka katru mirkli maināmies gan mēs, gan mainās lietas un pati pasaule.
2. Skolotāja aicina skolēnus sastāties telpas vidū. Pie pretējām sienām ir izvietotas lapas ar vārdiem „JĀ” un „NĒ”. Skolotāja izsaka apgalvojumu, un skolēni, izvēloties attiecīgo atbildi („JĀ” vai „NĒ”), nostājas pie tās. Pēc katras atbildes kopīgi pārrunā dažādās izvēles un to pamatojumu. Aktivitātes mērķis ir rosināt skolēnus kritiski domāt par to, ka viss pasaulē ir mainīgs un attīstās, gan cilvēki, gan lietas. Mēs dzīvojam straujā tehnoloģiju attīstības laikmetā.
3. Skolotāja iepazīstina ar stundas uzdevumu – katram izveidot fotogrāfiju „Es šodien pasaulē”. Skolotāja pārrunā ar skolēniem, kas tad īsti ir fotogrāfija: „Ko var pavēstīt fotogrāfija? Kādi fotogrāfijas elementi ir nozīmīgi? Ko mēs redzam fotogrāfijā? Kādu sajūtu tā rada? Kāda loma fotogrāfijā ir lietām? Ko tās vēsta?”

Apgalvojumi aktivitātei Nr. 2

- Pasaule mainās.
- Cilvēki mainās.
- Zināšanas par pasauli mainās.
- Cilvēkam ir jānopērk un jāizmēģina pilnīgi visas jaunās lietas, ko mūsdienās ražo.
- Jo vairāk jaunu ierīču nopērk, jo cilvēks kļūst laimīgāks.
- Tehnoloģijas atvieglo dzīvi, tās ir jālieto.
- Man piederošo lietu skaits liecina, cik es esmu vērtīgs cilvēks.
- Ir lietas, piemēram, dators, kas atvieglo dzīvi, ja vien protu to pareizi lietot.
- Ja cilvēkam mūsdienās atņemtu visas ierīces un tehnoloģijas, mēs nevarētu izdzīvot.

Galvenā daļa

1. Skolēni sāk darbu pie savu individuālo fotogrāfiju plānošanas. Skolotāja katram skolēnam izdala darba lapu Nr. 1. Lapās skolēni ieraksta, kas katram šobrīd ir svarīgs, kam būtu jābūt šī mirkļa fotogrāfijā (apkārtējā vide, priekšmeti).
2. Fotosesija. Veidojot fotogrāfijas, skolotāja pievēršas arī viltus fotogrāfiju tēmai – ja es savā fotogrāfijā iemontēšu lauvu mūsu telpā, vai es mānīšu citus? Šo tēmu izvēršot, skolotāja demonstrē viltus fotogrāfiju piemērus un īsi pastāsta par fotogrāfiju apstrādes un pārveides iespējām – filtriem, speciālām programmām. Var demonstrēt mājaslapas, kas radītas šādiem nolūkiem: www.fakephoto.org; www.photofunia.com; www.funphotobox.com.

Noslēgums

1. Skolēnu fotogrāfijas demonstrē uz lielformāta ekrāna. Pēc fotogrāfiju aplūkošanas skolotāja vada sarunu: „Ko vēsta katra fotogrāfija? Vai tās atspoguļo īstenību? Vai fotogrāfiju autors ataino iecerēto? Kura fotogrāfija ir izteikti patiesa, bet kura mazliet maldina? Kādi priekšmeti parādās fotogrāfijās? Vai mūsdienās skolēniem ir svarīgas dažādas ierīces? Vai to redz arī fotogrāfijās?”
2. Skolotāja uzdod mājasdarbu – aizpildīt darba lapu Nr. 2. Nākamajā stundā pārrunā rezultātus un izdara secinājumus.

Darba lapa Nr. 1

Darba lapa Nr. 2

***LIETAS
MANĀ
IKDIENĀ***

SKOLAS SOMA

Datums: _____

Plkst.	Ko es darīju – rakstīju īsziņu, zvanīju, meklēju informāciju, spēlēju spēli u. c.	Cik ilgu laiku?	Kur es tajā brīdī atrados?

Laiks, ko es pavadīju internetā: _____

2. stunda

**JA PROTU,
TAD DARU****Stundas mērķi**

- Pilnveidot skolēnu zināšanas par digitālajām tehnoloģijām un informācijas iegūšanas kanāliem.
- Uzlabot skolēnu digitālo tehnoloģiju izmantošanas prasmes.
- Mācīties uztvert un analizēt informāciju vecumposmam piemērotās instrukcijās.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Stundas ievadā skolotāja lūdz katram skolēnam paņemt rokās kādu priekšmetu (no somas vai klases telpas). Skolēnu uzdevums ir izdomāt un nosaukt piecus šī priekšmeta izmantošanas veidus. Kad visi ir nosaukuši vai demonstrējuši savas radošās idejas, skolotāja pavēsta: „Ikvienu lietu var daudzveidīgi izmantot. Tomēr ir svarīgi zināt, kādam nolūkam tā ir radīta un kādu problēmu risina. Parasti katrai lietai ir instrukcija, kur sniegta informācija, kam tā ir paredzēta un kā to vispiemērotāk izmantot.” Skolotāja aicina skolēnus pastāstīt atgadījumus no savas dzīves, kad kāda ierīce ir tikusi nepareizi lietota, kā arī kādas ir bijušās šīs darbības sekas.
2. Skolotāja iepazīstina skolēnus ar dažādiem instrukciju piemēriem (darba lapa Nr. 3) un risina sarunu: „Kāpēc jālasa instrukcijas? Kāda informācija tajās ir sniegta? Vai bērniem instrukcijas ir jāsaprot?”

Darba lapa Nr. 3**Galvenā daļa**

1. Skolotāja vada lomu spēli pāros, kuras mērķis ir atspoguļot dažādos informācijas un zināšanu ieguves veidus (mācās no citiem, izmēģina paši, izlasa instrukciju u.c.). Katram skolēnu pārim skolotāja izdala lapiņu (darba lapa Nr. 4), uz kuras uzrakstīts kāds informācijas ieguves veids. Skolēnu uzdevums ir to apdomāt un improvizējot izspēlēt, atspoguļojot konkrētus informācijas iegūšanas etapus. Visi kopā analizē redzēto.
2. Skolotāja izstāsta situāciju: „Tev ir jauns mobilais telefons. Ļoti stilīgs. Instrukcija ir ļoti gara. Nevienam draugam šāda telefona nav.” Skolēnu uzdevums ir izstrādāt individuālu rīcības plānu konkrētas situācijas risināšanai. Visus izstrādātos rīcības plānus izstāda apskatei. Skolēni iepazīstas ar to saturu un rakstiski komentē, novērtējot citu idejas.

Jautājumi aktivitātei Nr. 1

- Kāds bērniem ir izplatītākais zināšanu ieguves veids par dažādām ierīcēm?
- Vai kāds no šiem informācijas ieguves kanāliem ir ātrāks, drošāks vai vienkāršāks?
- Kādi ir šī informācijas ieguves veida plusi un mīnusi?
- Uz kādu numuru ir jāzvana, ja, nepareizi lietojot ierīci, izceļas ugunsgrēks? (112).
- Ko darīt, ja nezinām, kā konkrētajā situācijā rīkoties?

Darba lapa Nr. 4**Noslēgums**

Skolotāja aicina katru skolēnu pateikt, kurš informācijas ieguves veids personīgi viņam noder visbiežāk. Ko jaunu skolēni ir stundā uzzinājuši un kā to varēs izmantot?

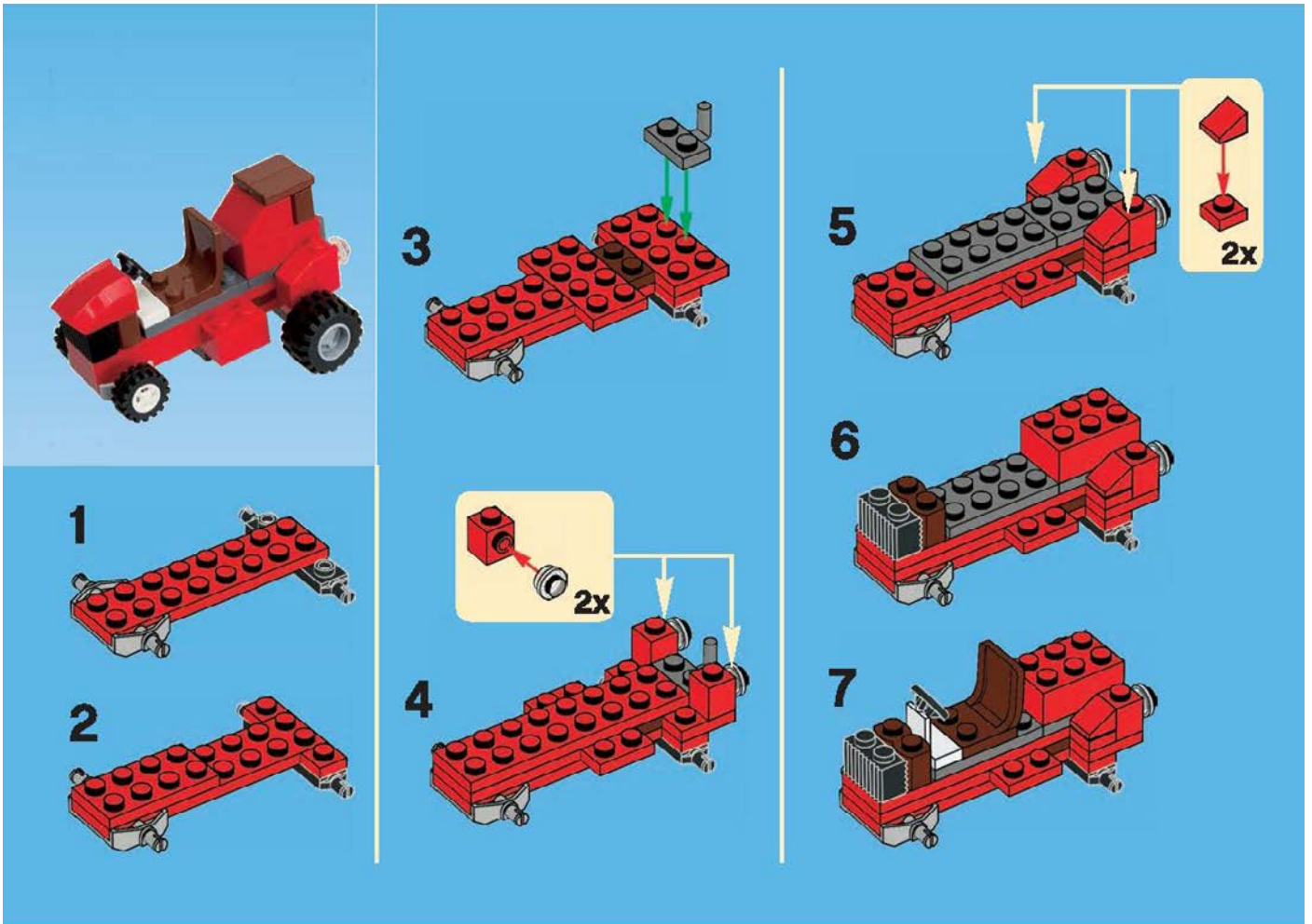
Lietošanas instrukcija:
informācija lietotājam

Pretklepus sīrupiņš maziem bērniem

Pirms šo zāļu lietošanas uzmanīgi izlasiet visu instrukciju, jo tā satur jums svarīgu informāciju!

Šajā instrukcijā varat uzzināt:

1. Kas ir pretklepus sīrupiņš, un kādam nolūkam to lieto?
2. Kas jāzina pirms pretklepus sīrupiņa lietošanas?
3. Kā lietot pretklepus sīrupiņu?
4. Kā uzglabāt pretklepus sīrupiņu?
5. Iepakojuma saturs un cita informācija.

PLASTILĪNS

krāsains

Lietošana: Plastilīns piemērots dažādu radošu darbu veidošanai. Pirms lietošanas samīcīt. Nav piemērots bērniem, kas jaunāki par diviem gadiem. Aizrīšanās risks.

Ražots: Latvija

100 g

Mobilā telefona lietošanas instrukcija

1. Tehniskie parametri un uzturēšana	3
1.2. Tehniskie parametri	3
1.2. Brīdinājumi un paziņojumi	4
1.3. Akumulatora aizsardzība	4
1.4. Tīrīšana un uzturēšana	5
2. Sagatavošanās darbam	6
2.1. Telefona apraksts	6
2.2. Akumulatora aizsargvāka atvēršana	7
2.3. SIM kartes ievietošana	7
2.4. Atmiņas kartes ievietošana	7
2.5. Ielēgšana / izslēgšana	8
2.6. Akumulatora lādēšana	8
2.7. Drošība	8
3. Pamatdarbības	9
3.1. Taustiņu izmantošana	9
3.2. Ekrāna bloķēšana un izslēgšana	9
3.3. Statusa josla	9
3.4. Savienojamība	12
3.5. Datu uzglabāšana	13
3.6. Kontakti	13
3.7. Zvans	13
3.8. Ziņapmaiņa	13
3.9. Lietotnes	14

**MĀCĀMIES
VIENS NO OTRA**

**LŪDZU PALĪDZĪBU
ZINOŠĀKAM
CILVĒKAM**

IZMĒĢINU PATS

**LASU
INSTRUKCIJU**

SKATOS REKLĀMU

**GAIDU, KAD KĀDS
PATS PIEDĀVĀS
PALĪDZĪBU**

**MEKLĒJU
INFORMĀCIJU
GRĀMATĀ**

**MEKLĒJU
INFORMĀCIJU
INTERNETĀ**

**JAUTĀJU
SKOLOTĀJAI**

**JAUTĀJU
VECĀKIEM**

3. stunda

SUPER ES, SUPER MĒS, SUPER PASAULE

Stundas mērķis

Noskaidrot un izprast vārda „SUPER” nozīmi dažādos kontekstos.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

Svarīgi šo nodarbību organizēt pirms iepazīšanās ar animācijas īsfilmām „Supervaroņi internetā”, kur lietoti vārdi „superspēja”, „SUPERANNA”, „SUPERTOMS”.

Skolotāja aicina 5–8 skolēnus iznākt klases priekšā un katram no viņiem izdala lapiņu ar vienu vārdu, ko nedrīkst rādīt pārējiem (trīs skolēni saņem vienu un to pašu vārdu – „Super!”). Skolotāja pavēsta: „Tagad spēlēsim „Salauzto radio”! Katrs izlasiet uz savas lapiņas uzrakstīto vārdu, un pēc mana signāla visi vienlaikus to vairākkārtīgi izrunājiet – dažādos ātrumos, intonācijās, skaļuma pakāpēs. Un turpiniet, kamēr vien nelikšu pārtraukt! Pārējo skolēnu uzdevums būs saklausīt un pierakstīt vārdus, kas izskanēs.” Mazliet sarežģītāka spēles variācija: skolēni no vārda, kas uzrakstīts uz lapiņas, izveido vārdu savienojumu, ko spēles gaitā runāt „Salauztajā radio”.

Vārdi spēlei „Salauztais radio”

Super!

Lieliski!

Burvīgi!

Super!

Brīnišķīgi!

Jauki!

Super!

Ideāli!

Galvenā daļa

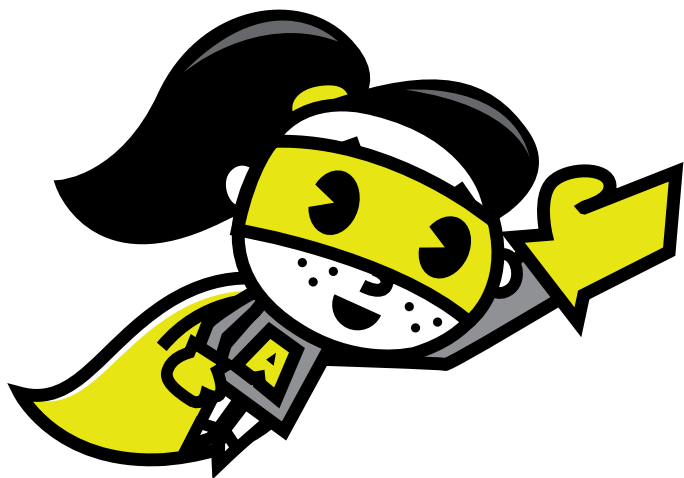
1. Skolotāja uzrunā skolēnus: „Vārds, kuru uzdevumā „Salauztais radio” dzirdējām visbiežāk, ir „super”. Vai esat domājuši, ko šis vārds nozīmē? Tas ir kaut kas labāks, pārāks, īpašāks par ierasto.” Skolotāja izdala skolēniem darba lapa Nr. 5. Skolēnu uzdevums ir atrast un pasvītrot vārdus un frāzes ar „super”. Skolotāja ar skolēniem pārrunā, kādā kontekstā vēl var lietot vārdu „super”.
2. Skolotāja dod uzdevumu skolēniem savam vārdam pievienot apzīmējumu „Super-” (piemēram, „Superliene”), kā arī izdomāt sev superspēju, pievienojot salikteņa daļu „super-” rakstura iezīmes, īpašības vai spējas nosaucošam vārdam (piemēram, superātrais Superjānis).

Darba lapa Nr. 5

3. Skolotāja uzraksta vārdus „SUPERGUDRĀ SUPERANNA” un „SUPERFORŠAIS SUPERTOMS” uz lapiņām un pieliek tos pie krēslu atzveltnēm, paziņojot, ka ar šiem varoņiem skolēni drīz tiksies, tāpēc ir jāiemācās viņu vārdus, kaut krēsli vēl kādu laiku paliks tukši. Skolotāja aicina bērnus sasēsties aplī uz krēsliem un katram skaļi nosaukt savu jaundarināto vārdu un superspēju (piemēram, superašā Superlinda). Nākamajam bērnam ir jāatceras iepriekšējā bērna vārds un superspēja, sakot: „Viņa ir..., bet es esmu...” Katram nākamajam bērnam uzdevums kļūst arvien grūtāks, jo jāatceras arvien vairāk informācijas.

Noslēgums

Skolēni veido lielu plakātu „SUPERKLASE”, kurā katrs ieraksta savu supervārdu un superspēju.

Publicēti superdārgā un supergreznā *Mercedes-Maybach* apvidus auto ...

<http://www.iauto.lv/zinas/pasaule/28189-publiceti-super-darga-un-super-grezna-mercedes-maybach-apvidnieka-atteli-foto>

2018. gada 20. apr. – Ķīnas žurnāls *Autohome* publicējis īpaši dārgā un greznā *Mercedes-Maybach* apvidus auto attēlus, sniedzot pirmo priekšstatu, ko varam gaidīt no ...

Iemācīties svešvalodu ir supervienkārši – VIENKĀRŠI SUPER!

<https://www.tvnet.lv/4772104/iemacities-svesvalodu-ir-super-vienkarsi-vienkarsi-super>

Deviņgadīgu Japānas futbola supertalantu jau noskatījusi *Barcelona* ...

<http://jauns.lv/raksts/sports/193326-devingadigu-japanas-futbola-supertalantu-jau-noskatijusi-barcelona-video>

Pēdējās dienās pasauli pārsteidzis video, kurā redzams kāds deviņus gadus vecs japāņu zēns, kurš ar saviem vienaudžiem futbola laukumā burtiski ...

Supergrūts fitnesa treniņš

<https://lv.mediconhealthcare.com/super-tough-fitness-workouts>

Superskaists galdiņš!

Supermazs diktofons, 16 GB

Supervienkāršs ābolu pīrāgs

Joku konkurss: februāra uzvarētājam supersaldas personalizētas konfektes *Gotiņa!*

4. stunda

KO NEDRĪKST TEIKT SVEŠINIEKAM?

Stundas mērķis

- Pilnveidot bērnu izpratni par publisku un privātu informāciju; mācīt atšķirt drošu vidi no nedrošas; izprast rīcības cēloņu un seku sakarību.
- Pilnveidot skolēnu izpratni par publisku un privātu informāciju.
- Mācīt atšķirt drošu vidi no nedrošas.
- Izprast rīcības cēloņu un seku sakarību.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

Skolotāja uz tāfeles uzraksta vārdu „Sarkangalvīte” vai arī lūdz skolēniem atminēt, par kādu pasaku šodien runās, sniedzot šādu informāciju: pasakā darbojas maza meitene, liela nozīme tajā ir sarkanai krāsai un pīrādziņiem u.t.t. Skolotāja mudina skolēnus atminēties Sarkangalvītes rīcību (noteikt cēloni), kas ļāva vilkam uzzināt, kurp dodas Sarkangalvīte (identificēt sekas). Visi kopā nonāk pie secinājuma, ka cēlonis bija Sarkangalvītes neapdomīgā rīcība, izstāstot savus plānus vilkam. Skolotāja vaicā: „Vai tas, ko mēs katrs darām pēc skolas ir jāzina svešiem cilvēkiem? Kam tas ir jāzina un kam nē? Ar ko atšķiras publiska un privāta informācija?”

Galvenā daļa

1. Skolotāja sauc piemērus (darba lapa Nr. 6) un aicina skolēnus noteikt, vai tā ir privāta vai publiska informācija. Katru piemēru pārrunā, izvērtējot, kāds risks rodas, ja kāds šo informāciju uzzina.
2. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kā var uzzināt privātu informāciju: pasakām paši; ierakstām to citiem pieejamā vietā internetā vai spēlē; par mums informāciju sniedz kāds cits u.tml. Ja pietiek laika, var izspēlēt dažas situācijas, lai raksturotu informācijas ieguves veidus.
3. Skolotāja demonstrē animācijas īsfilmu „Ko nedrīkst teikt svešiniekiem?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Pārrunā ar skolēniem, ka katram pašam ir jāsaprot sava privātā informācija un to nedrīkst izpaust citiem. Iemācās īsfilmas dzejolīti no galvas.

Darba lapa Nr. 6

4. Skolotāja izdala skolēniem darba lapas un aicina tās izlasīt, pēc tam kopīgi pārrunājot to vēstījumu.
5. Tālāk darbs norit ar privātās informācijas piemēriem. Kad un kā mēs šo informāciju izpaužam citiem? Skolotāja sadala skolēnus trīs grupās, kas katra dodas pie savas darba stacijas, vēlāk mainoties savā starpā.
  1. **stacija.** Darba stacijā atrodas dators, kurā ir atvērts „Google” pārlūks vai cits interneta meklētājs. Bērni tajā ieraksta savu vārdu, uzvārdu vai izvēlas kādu slavenību, skolotāju, savus vecākus un atrod par tiem internetā pieejamo informāciju. Šajā stacijā piedalās skolotājs, lai palīdzētu uztvert atrasto informāciju, caurskatītu un pateiktu galveno, kas ir atrodams. Skolotājs īpašu uzmanību pievērš tam, kas šo informāciju ir izvietojis, kā tā nonākusi internetā un vai ir publicēts arī kaut kas privāts.
  2. **stacija.** Darba lapa Nr. 7. Bērnu uzdevums ir izvērtēt fotogrāfijas un sagrupēt tās divās grupās: „IR SNIEGTA PRIVĀTA INFORMĀCIJA” un „NAV SNIEGTA PRIVĀTA INFORMĀCIJA”.
  3. **stacija.** Darba lapa Nr. 8. Skolēni grupē, kam minētā informācija ir jāzina.

Darba lapa Nr. 7

Darba lapa Nr. 8

Noslēgums

1. Lai pilnveidotu izpratni, kāpēc svešam cilvēkam nav jāizpauž privāta informācija, papildus var noskatīties un pārrunāt animācijas īsfilmu „Skaļrunis”: <https://ej.uz/filmaSkalrunis>.
2. Katrs skolēns uzzīmē uz lapas sava ķermeņa kontūru. Kontūras iekšpusē ieraksta privātu informāciju, neminot to konkrēti (piemēram, adrese, parole, vai kāds ir mājās), bet ārpus kontūras – publisku informāciju.
3. Pēc uzdevuma izpildes vēlreiz noskatās animācijas īsfilmu un skaita dzejojīti (klusāk, skaļāk, ātrāk, lēnāk). Skolotāja katram bērnam **piešķir superspēju „ZINĀT, KO NEDRĪKST TEIKT CITIEM”**.

KO NEDRĪKST TEIKT SVEŠINIEKAM?

Kāds internetā saka: “Hei!
Kurā bērnudārzā vai skolā ej?”
Tad zini, ka tam nedrīkst teikt neko,
Ne sūtīt vārdu, adresi, ne foto, video!

ADRESE

TĀLRUŅA NUMURS

DZIMŠANAS DIENA

MĀSAS VĀRDS

MĪĻĀKĀ DZIESMA

**SALDĒJUMS,
KAS GARŠO**

VĀRDS

PĒDAS IZMĒRS

DURVJU KODS

**NAUDAS SUMMA,
KAS IR KABATĀ**

**LAIKS, KAD ESI
MĀJĀS VIENS**

**MAMMAS TĀLRUŅA
NUMURS**

1. Šo foto Annas mamma ielikusi Facebook.

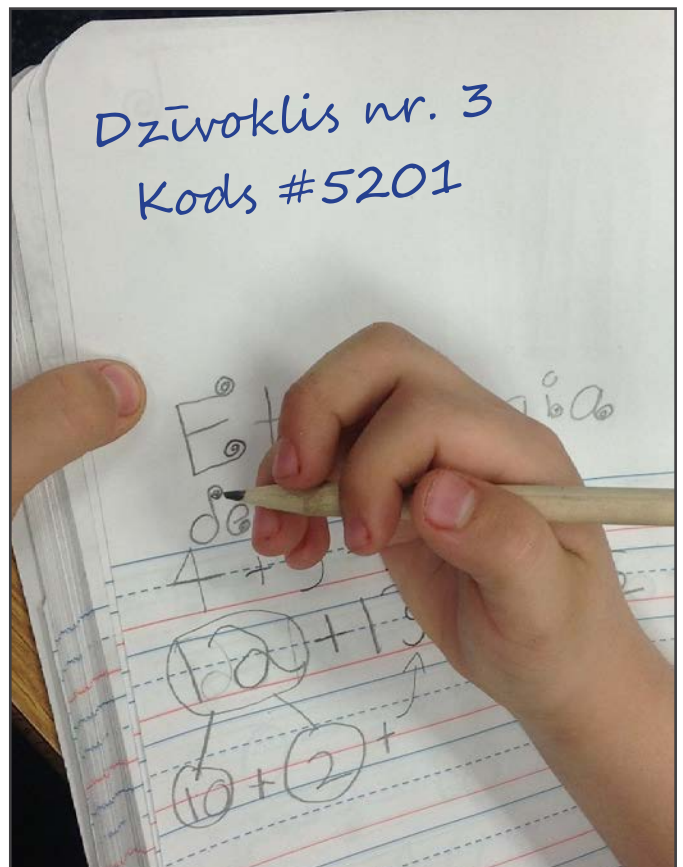
2. Šo foto Jura māsa nosūta saviem draugiem, jo Jurim ir māsas mugursoma.

3. Šo foto Elīna pārsūta visiem draugiem.

4. Šo foto Una pārsūta visiem draugiem.

SKOLOTĀJA	MAMMA	TĒTIS
DIREKTORS	PĀRDEVĒJA	SĒTNIECE
KAIMIŅŠ	POLICISTS	SVEŠS CILVĒKS
PASTNIEKS	ĀRSTS	ŠOFERIS
SVEŠS BĒRNS	TAVA DRAUGA DRAUGS	CILVĒKS, KURŠ SAKA, KA IR MAMMAS DRAUGS

VĀRDS, UZVĀRDS	ADRESE	TELEFONA NUMURS
DZIMŠANAS DATUMS	APAVU IZMĒRS	MĪĻĀKAIS ĒDIENS
MĪĻĀKĀ KRĀSA	SKOLA	MĀJDZĪVNIEKA VĀRDS
MĪĻĀKĀ DZIESMA	VECUMS	MĪĻĀKĀ GRĀMATA
ACU KRĀSA	VAI ESI MĀJĀS VIENS?	VAI TEV MĀJĀS IR VELOSIPĒDS?
VAI TEV MĀJĀS IR DATORS?	VAI TEV KABATĀ IR NAUDA?	TAVA DATORA PAROLE

5. stunda

KAD SAUKT PALĪGĀ PIEAUGUŠO, KAM UZTICIES?

Stundas mērķis

- Pilnveidot izpratni par uzticēšanās nozīmi pieaugušajiem.
- Informēt par sadarbības ar pieaugušajiem nozīmi zināšanu un prasmju pilnveidei.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Skolotāja tur rokās lapiņas, lūdzot skolēniem tās pa vienai izvilkt. Skolēns izvelk lapiņu, nolasa jautājumu un atbild: „Protu!” vai „Neprotu!” Ja bērns atbild, ka neprot, skolotāja jautā: „Kurš no jums prot un var iemācīt?” Lapiņu var izvilkt arī skolotāja, atbildēt, ka neprot, un lūgt kādam bērnam to iemācīt.
2. Skolotāja ar skolēniem pārrunā, ka mēs visi mācāmies viens no otra un palīdzam viens otram, ja tas nepieciešams. Skolotāja vaicā: „Ko bērni prot un zina labāk kā pieaugušie? Ko pieaugušie zina un prot labāk nekā bērni?” Lai pilnveidotu izpratni par situācijām, kad jāvēršas pie pieaugušā pēc palīdzības, visi noskatās un pārrunā animācijas īsfilmu „Atriebība”: <https://ej.uz/filmaAtriebiba>. Pēc filmas noskatīšanās skolotāja pavēsta: „Šodien mēs **iegūsim superspēju LŪGT PADOMU UN PALĪDZĪBU, KAD TAS VAJADZĪGS!**” Skolotāja izskaidro, ka šajā stundā vairāk runās par padoma un palīdzības lūgšanu interneta vidē.

Darba lapa Nr. 9

Galvenā daļa

1. Skolotāja izdala skolēniem darba lapas Nr. 10 un aicina tās izlasīt, pēc tam kopīgi pārrunājot to vēstījumu.
2. **Prāta vētra.** Skolēnus sadala grupās. Skolēni uzraksta 3–5 situācijas, kurās bērns parasti lūdz pieaugušā palīdzību. Katra grupa iepazīstina ar uzrakstīto, kopā tiek izveidots situāciju saraksts. Svarīgi nonākt pie secinājuma, ka palīdzība pieaugušajiem ir jālūdz, kad nesaprot paziņojumu ekrānā; nezina, kā tehniski rīkoties; baidās vai jūtas neērti no internetā redzamā saturā; saņem nesaprotamu vēstījumu; neprot atrast vajadzīgo saturu. Pie katras situācijas min arī piemērus no bērnu dzīves, lai izskaidrotu, ko katra situācija ietver.

Darba lapa Nr. 10

3. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kad saukt palīgā pieaugušo, kam uzticies?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Salīdzina īsfilmas vēstījumu ar pašu izstrādātajām *prāta vētras* atbildēm. Iemācās īsfilmas dzejolīti no galvas un kopā noskaita. Ar skolēniem pārrunā, kas var notikt, ja nelūdz palīdzību pieaugušajiem, bet noklusē un paši cenšas risināt situāciju (inficē datoru, dzīvo bailēs no pāridarījumiem, neiemācās risināt situāciju u.tml.).

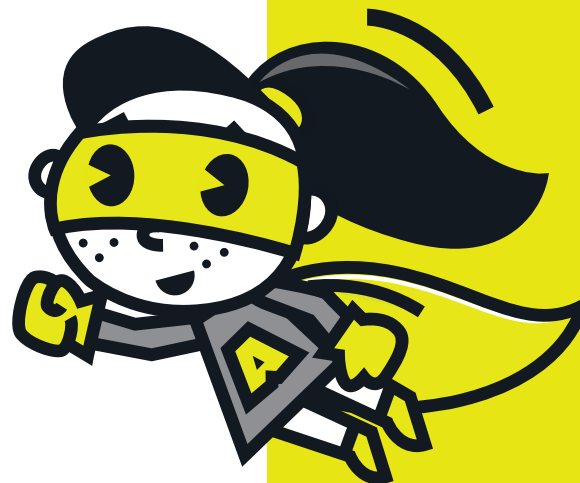
Noslēgums

Spēle ar metamo kauliņu, apgūstot frāzes, kā lūgt palīdzību: „Lūdzu, paskaidro man...”; „Lūdzu, palīdzi man...”; „Lūdzu, paskaties...”; „Lūdzu, nedusmojies, bet...”; „Lūdzu, iemāci man...”; „Lūdzu, pastāsti man...”. Katra frāze ir uzrakstīta uz sanumurētas lapas (cipari no 1 līdz 6). Bērni pēc kārtas met metamo kauliņu un atbilstoši uzmetajam ciparam pabeidz iesākto frāzi ar konkrētu piemēru (saistībā ar ierīcēm, internetu), sakot, kam šajā situācijā lūgtu palīdzību: vecākiem, brālim, māsai, draugam, skolotājam, policistam u.c.

KAD SAUKT PALĪGĀ PIEAUGUŠO, KAM UZTICIES?

Lielie zinās Tev pastāstīt,
Kas internetā drošs ir, ko vari apskatīt.
Jautā tiem arī, kad pēkšņi ir “ups” -
Ekrānā aizdomīgs gadījums!

LASĪT PASAKU

SASKAITĪT 2+2

**RUNĀT FRANČU
VALODĀ**

**IEMEST BUMBU
GROZĀ**

CEPT OLU

**PATEIKT KO JAUKU
CITIEM**

MEST KŪLENI

**ATDARINĀT
VĀRNAS KĒRCIENU**

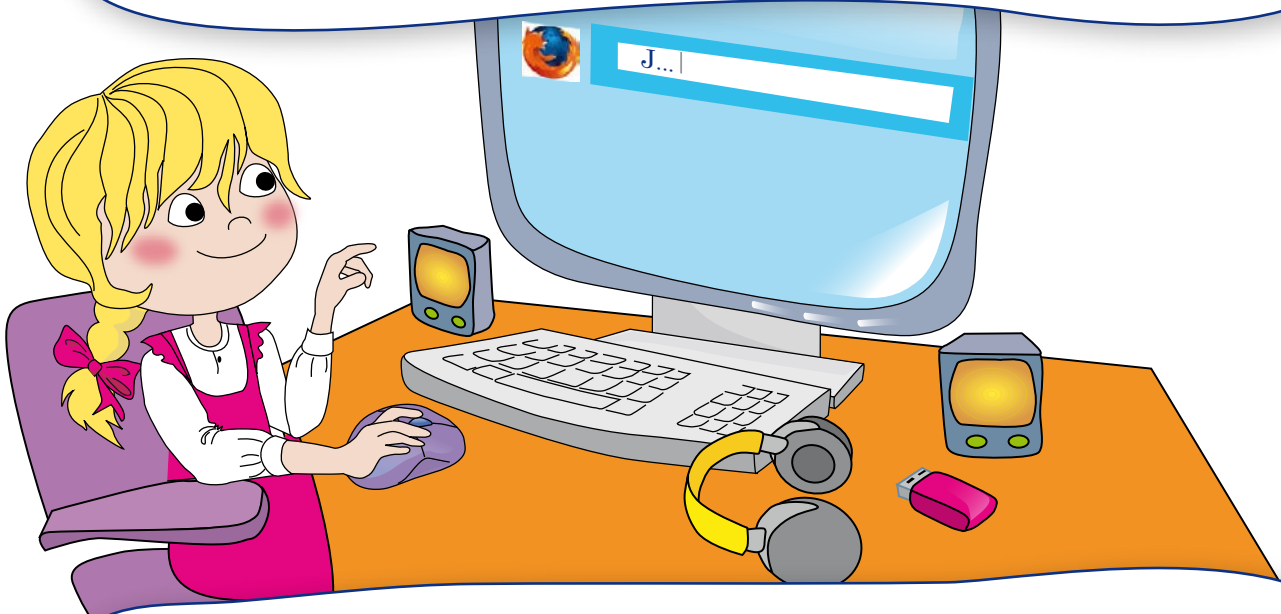
VĀRĪT ŪDENI

**ŠNORĒT KURPJU
ŠNORES**

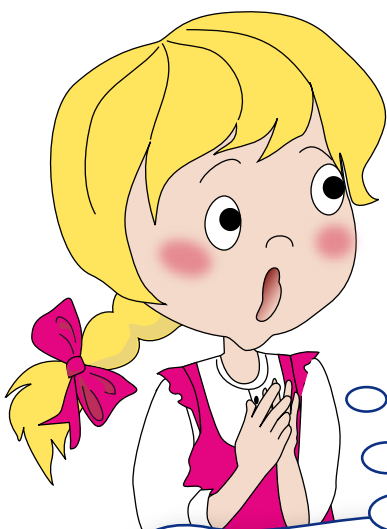

Vaifijs man ir tik daudz iemācījis!
Pameklēšu dziesmu „Joka pēc alfabēts” un iemācīšos to!

Joka pēc alfabēts... |

Jūsu datora datnes ir šifrētas

Spied šeit!

Kas notika?

Kas tur rakstīts?

Vai man jānospiež?

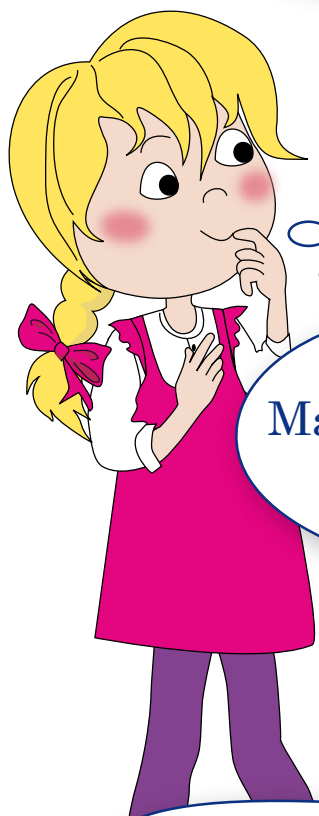

Lelde, esi uzmanīga!

Ja nezini, ko darīt, vienmēr pasauc kādu, kas zina. Datorā var būt kāda slimība, un to sauc par vīrusu.

Vīruss var sabojāt visu datoru.

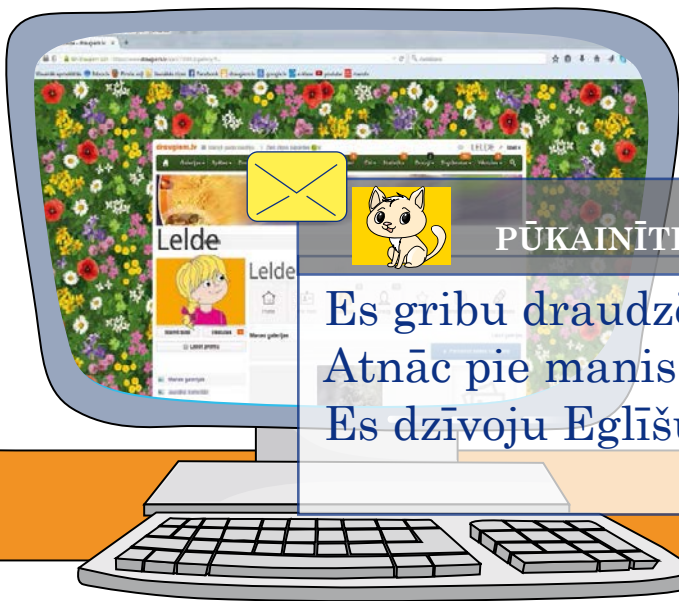
Es zinu, kas ir vīruss. Man pagājušajā nedēļā bija gripa. Bet es dzēru zāles un tagad esmu vesela.

Protams, arī datoru var izārstēt, bet labāk būt uzmanīgam un neraslimt.

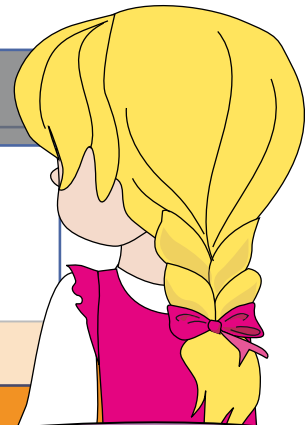

Pasaukšu tēti, lai viņš pasaka, kā rīkoties.

PŪKAINĪTIS 8 gadi

Es gribu draudzēties.
Atnāc pie manis ciemos.
Es dzīvoju Eglīšu ielā 12.
Gaidu!

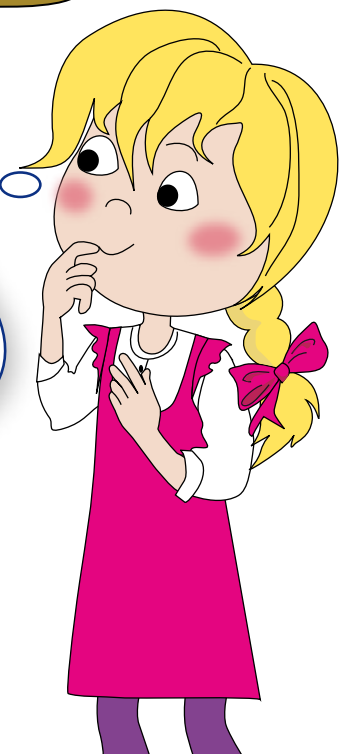
PŪKAINĪTIS

8 gadi

Tikai nesaki mammai, ka nāc ciemos.

Miļš kaķītis, bet kāpēc mamma
nedrīkst zināt? Vai kaķis prot rakstīt?
Nē, nē, tas noteikti ir kāds cilvēks!

Piezvanišu uzticības
tālrunim **116111**.
Lai viņi iesaka, ko man darīt.

Ar ko tu runā?

Zvanu un stāstu par vēstuli, ko saņēmu.
Tā bija aizdomīga. Tālruņa numuru es atradu
mājaslapā www.drossinternets.lv. Tajā ir arī spēles
un filmas. Es ieteikšu www.drossinternets.lv
paskatīties arī mammai un draudzenēm!

Es lepojos ar tevi
un tagad esmu par tevi drošs.
Mana pasaule ir ļoti interesanta,
bet tajā ir noteikumi, kuri jāievēro.
Tu esi tos apguvusi.
Tagad manas mājas ir arī tavas mājas!

6. stunda

KAS INTERNETĀ VAR BŪT MĀNĪGS?

Stundas mērķis

Pilnveidot bērnu kritisko domāšanu, analizējot dažādus mediju vēstījumus (reklāma, kino).

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

Skolotāja nodarbības sākumā aicina bērnus doties ekskursijā pa telpu. Grupa dodas pie dažiem priekšmetiem, un skolotāja sajūsmināti un pārspilēti reklamē tos, noslēdzot ar frāzi: „Noteikti pērciet! (Tūlīt pērciet! Bez šī nevar labi dzīvot! u.tml.)” Tā tiek reklamēti 3–5 priekšmeti. Tad skolotāja aicina bērnus doties vēlreiz ekskursijā un pieiet pie tiem pašiem priekšmetiem, sniedzot šādu informāciju: nosaukums, vecums, materiāls, cik ērts/skaists/noderīgs. Skolotāja jautā bērniem: „Ar ko atšķiras šīs abas ekskursijas? (Atbilde – ar sniegto informāciju). Kāds ir reklāmas mērķis? Kur mēs redzam reklāmas? Vai reklāmām vienmēr var ticēt?”

Galvenā daļa

1. Skolotāja lasa H. K. Andersena pasaku „Karaļa jaunais tērps” (darba lapa Nr. 11). Pēc pasakas izlasīšanas uzdod bērniem jautājumus: „Kāpēc karalis noticēja blēžiem? Kāpēc visi baidījās pateikt patiesību? Vai jūs kādreiz esat noticējuši reklāmai, kuras slavētā manta nemaz nav tik laba?”
2. Skolotāja demonstrē bērniem rotaļlietu iepakojumus vai to fotogrāfijas (darba lapa Nr. 12) un vaicā: „Kāda informācija ir izvietota uz iepakojuma? Kas ir tas, ko iepakojumā jūs pamanāt pirmo?” Bērni min piemērus, kad iepakojuma informācija nav sakritusi ar reālo rotaļlietu – nav bijusi tik laba, nav veikusi solīto u.tml. Skolotāja turpina taujāt: „Kā sevi no šīm situācijām var pasargāt? DOMĀJOT! Ko nozīmē DOMĀT?”. Vēlamās atbildes – uzzināt vairāk, salīdzināt, izvērtēt, pārbaudīt. Katrai atbildei skolotāja min aprakstošu piemēru.
3. Lai demonstrētu reklāmas vēstījumu, visi kopā noskatās mācību nolūkiem radīto reklāmu „Pērc maģiskās citronu konfektes!” (<https://ej.uz/perckonfektes>). Skolotāja ar bērniem analizē redzēto reklāmu – kāds ir tās solījums, vai tas ir ticams, vai pārliecina u.tml.
Uzdevums ar konfektēm. Katram bērnam izdala 2–3 dažādas konfektes. Pie katras ir piesieta lapiņa ar uzrakstu: „GARŠĪGĀKĀ”, „SUPERĪGĀKĀ” vai „LABĀKĀ”. Bērnam ir jāizvērtē, kuru no šīm trim konfektēm viņš gribētu pirkt un kāpēc. Visi pārrunā atbildes, pamatojot, kā katrs bērns nonāca līdz izvēlei.

Darba lapa Nr. 11

Darba lapa Nr. 12

4. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kas internetā var būt mājīgs?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Iemācās īsfilmas dzejolīti no galvas un skaita kopā – ātrāk, lēnāk, klusāk, skaļāk. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kāds ir īsfilmas vēstījums, kas īsti ir reklāma un kāpēc filmā minēts vārds „kino”. Skolotāja vaicā: „Kādu kino jūs esat redzējuši? Vai kino atspoguļo patiesību?” Pastāsta par dažādajiem kino veidiem, īsi tos raksturojot, – dokumentālo kino, animācijas filmām, mākslas filmām. Var minēt piemērus, kad animācijas filmās atainotais atšķiras no reālās dzīves iespējām (SUPERANNA un SUPERTOMS dzīvē diez vai varētu lidot).
5. Visi noskatās animācijas filmu „Karnevāla maska” (<https://ej.uz/filmaKarnevalaMaska>) vai „Uguņošana” (<https://ej.uz/filmaUgunosana>).
Tuvojoties nodarbības izskaņai, skolotāja saka: „No domāšanas man jau galva kūp! Kurš vēl šodien ir daudz domājis?” Visiem, kas paceļ roku, skolotāja **piešķir superspēju DOMĀT, PIRMS NOTICĒT**.
6. Papildus var noskatīties animācijas filmu „Baltās aitas”: <https://ej.uz/filmaBaltasAitas>.

Noslēgums

Skolotāja rāda un sauc dažādus priekšmetus, ik pa brīdīm mānoties. Piemēram, rāda zīmuli, bet saka: „Zaļa pildspalva!” Bērnu uzdevums ir saklausīt mānīšanos, celties kājās un saukt: „Meli! Meli! Meli!” Plašākai temata izpratnei – darba lapa Nr. 13.

Darba lapa Nr. 13

KAS INTERNETĀ VAR BŪT MĀJĪGS?

Netici visam, kas ekrānā,
Planšetē, kino vai reklāmā -
Palauzi galvu un padomā pats,
Vai tik Tev nestāsta pasakas?

Hanss Kristians Andersens

KARAĻA JAUNAIS TĒRPS

Pirms daudziem gadiem dzīvoja kāds karalis, kam tik pārmērīgi patika jauni, skaisti tērpi, ka viņš izdeva visu naudu, lai tikai vienmēr būtu grezni ģērbies. Viņš mainīja drēbes katru stundu; par citiem karaļiem parasti dzird, ka viņi atrodas valsts padomē, kur izlemj svarīgus jautājumus, bet par šo vienmēr dzirdēja, ka viņš patlaban pārgērbjoties.

Pilsētā apgrozījās daudz ļaužu, un reiz tanī ieradās divi blēži. Viņi uzdevās par izslavētiem audējiem un apgalvoja, ka mākot izaust skaistākos audumus pasaulē. Ne vien raksts un krāsas esot apbrīnojami, bet audumam turklāt piemītot tā neatsveramā īpašība, ka tas ikvienam paliekot neredzams, kas vai nu nederot savam amatam, vai esot muļķis.

– Varenī! – karalis, to dzirdot, nopriecājās. – Ja man būs mugurā apģērbs no tāda auduma, tad es viegli varēšu atšķirt muļķus no gudriem un uzzināt, kādi vīri manā valstī neder savam amatam. Lai viņi noauž man šādu audumu!

Blēži uzstādīja divas stellas un izlikās aužam. Katru dienu viņi pieprasīja vissmalkāko zīdu un krāšņāko zelta diegu, visu sabāza savās kabatās un klabināja tukšās stellas līdz vēlai naktij.

Pēc kāda laika karalim iegribējās zināt, cik tālu audēji tikuši ar aušanu, bet pašam nebija drosmes iet skatīties. Visa pilsēta jau zināja, kādas brīnumainas īpašības piemīt audumam, un katrs degtin dega ziņkārē, kurš kaimiņš izrādīsies muļķis vai amatam nederīgs.

„Sūtīšu pie audējiem savu veco, godīgo ministru,” karalis nosprieda, „par viņu es varu būt pilnīgi drošs. Viņš ir prātīgs vīrs un savam amatam piemērots.”

Vecais ministrs iegāja zālē, kur blēži sēdēja un auda.

– Lai dievs žēlīgs, – ministrs izdvesa, acis iepletis, – es taču stellēs nekā neredzu!

Taču skaļi viņš nebilda ne vārda.

Abi blēži lūdza, lai viņš esot tik laipns un pienākot tuvāk, un tad apjautājās, vai auduma raksts esot skaists un krāsas košas. Viņi izlikās taustām, staipām un burzām audumu, lielidami to, un nabaga ministrs izskatīja vai acis no pieres, tomēr nekā neredzēja, jo tur nekā nebija.

„Ak vai!” viņš domāja. „Vai patiesi es esmu muļķis? Vai nederu savam amatam? Nē, es nedrīkstu sacīt, ka audumu neredzu, jo ko tad karalis iesāks bez manis, ja man vajadzēs aiziet?”

– Kāpēc jūs neko nesakāt? – jautāja viens blēdis. – Vai jums audums nepatīk?

– Kā nu ne, tas ir ļoti labs, – ministrs atbildēja, blenzdams caur brillēm uz tukšajām stellēm. – Skaists raksts un košas krāsas. Es ziņošu karalim, ka man tas varen patīk.

– Mums prieks to dzirdēt! – palocījās abi audēji.

Visā pilsētā runāja tikai par brīnumaino audumu. Beidzot arī pats karalis sadūšojās un devās audumu apskatīt.

– Vai tas nav lielisks audums? – ministrs teica. – Paskatieties, jūsu karaliskā augstība, kāds raksts un kādas krāsas!

Un viņš norādīja uz tukšajām stellēm, jo ticēja, ka pārējie noteikti redz audumu.

„Kad tevi piķis!” karalis satrūcies nodomāja. „Es taču neko neredzu! Tas ir briesmīgi! Vai es esmu muļķis? Vai nederu savam amatam? Tas būtu pats šausmīgākais, kas varētu atgadīties!”

– Jā, audums ir ļoti skaists, – viņš beidzot noteica, pūlēdamies rādīt apmierinātu seju. Viņš taču nevarēja atzīties visa galma priekšā, ka neko neredz. Pavadoņi tāpat neko neredzēja, lai kā bolīja acis, tači visi atkārtoja karaļa vārdus, ka audums esot skaists, un ieteica karalim uzvilkt jauno tērpu pirmo reizi lielajā svētku gājienā.

Svētku priekšvakarā blēži visu nakti nosēdēja pie darba. Viņi izlikās, ka noņem audumu no stellēm, griež to ar lielām šķērēm, šuj ar adatām, kurās nav pavediena, un beidzot noteica:

– Tā, nu tērps ir gatavs!

Karalis ieradās pie viņiem dižciltīgāko galminieku pavadībā, un blēži pacēla rokas gaisā, it kā tanīs ko turētu:

– Re, tie ir svārki! Tās ir bikses! Tas ir mētelis! Viss viegls kā tīmeklītis! Karaliskā augstība pat nemanīs, ka tai apģērbs mugurā, bet taisni tas ir pats jaukākais! Vai jūsu karaliskā augstība atļaus novilkt savas drēbes, lai varam spoguļa priekšā uzvilkt jauno tērpu? – blēži jautāja.

Karalim novilka visu, kas vien bija mugurā, un blēži izlikās, ka ģērbj viņu no jauna. Karalis locījās un grozījās spoguļa priekšā, un abi ģērbēji daudzinaja:

– Pasaulīt, cik labi šis tērps piestāv viņa karaliskajai augstībai! Nevienam karalim visā pasaulē nebūs tērpa ar tādu rakstu un tādām krāsām! Turklāt šis tērps ir nenovalkājams!

Karalis soļoja caur pilsētu un visi ļaudis uz ielām sauca:

– Ak debestiņ, cik pasakaini skaists ir karaļa jaunais tērps! Cik brīnišķīgi viss piestāv!

Katrs centās izrādīt, ka redz tērpu, un šķielēja uz kaimiņu, slepenībā cerēdams, ka starp tiem gadīsies kāds muļķis vai amatam nederīgs. Taču visi kā viens skaļi apjūsmoja karaļa jauno tērpu.

– Bet viņam jau nav nekā mugurā! Viņš ir kails! – pēkšņi iesaucās kāds mazs bērns.

– Bērns runā patiesību, – sacīja bērna tēvs, un ļaudis čukstus stāstīja tālāk, ko bērns teicis.

– Viņam nekā nav mugurā! Karalis ir kails! – beidzot skaļi sauca visi ļaudis.

Karalis pārbijās, jo viņam pašam arī šķita, ka saucējiem taisnība. Taču tagad bija par vēlu kaut ko darīt, cits nekas neatlika – vajadzēja izturēt līdz galam. Un viņš saslējās vēl staltāk un soļoja tālāk.

1. UZDEVUMS

Strādājiet pāros!

1.1. Izrunājiet un vienojieties – kas ir reklāma; kas ir informācija; ar ko tās atšķiras?

1.2. Sastājieties divos apļos tā, lai pāra dalībnieki stāv dažādos apļos. Viens aplis stāv iekšpusē, otrs – ārpusē. Stāviet ar sejām viens pret otru. Iekšējā apļa pārstāvji kļūst par klausītājiem, ārējā apli stāvošie – par runātājiem. Skolotājs uzdod jautājumu, skolēni vienu minūti izsaka savas domas, un tad aplis virzās soli pa labi, mainot sarunu partnerus.

Jautājumi:

Kas ir reklāma? Mini piemēru!

Kāds ir reklāmas mērķis? Mini piemēru!

Vai Tu kādreiz esi kaut ko reklamējis? Pastāsti!

Kas ir informācija? Mini piemēru!

Kas kopīgs reklāmai un informācijai?

1.3. Strādājiet pāros! Izstāstiet dzirdēto, stāstīto viens otram un precizējiet savu sākotnējo viedokli!

1.4. Izveidojiet definīciju!

Reklāma ir _____

_____

Informācija ir _____

_____

1.5. Lasiet un pasvītrojiet to, ko minējāt jau jūsu izstrādātajās definīcijās!

Reklāmas mērķis ir rosināt cilvēkus iegādāties noteiktu produktu, pakalpojumu, popularizēt kādu ideju vai individu. Reklāmām raksturīga produkta pozitīvo īpašību izcelšana vai pārspilēšana un negatīvo īpašību noklusēšana. Reklāmas parasti sastopamas televīzijā, radio, laikrakstos un žurnālos, uz reklāmu stendiem, transporta līdzekļiem, veikalu skatlogos, kā arī internetā un telefonos.

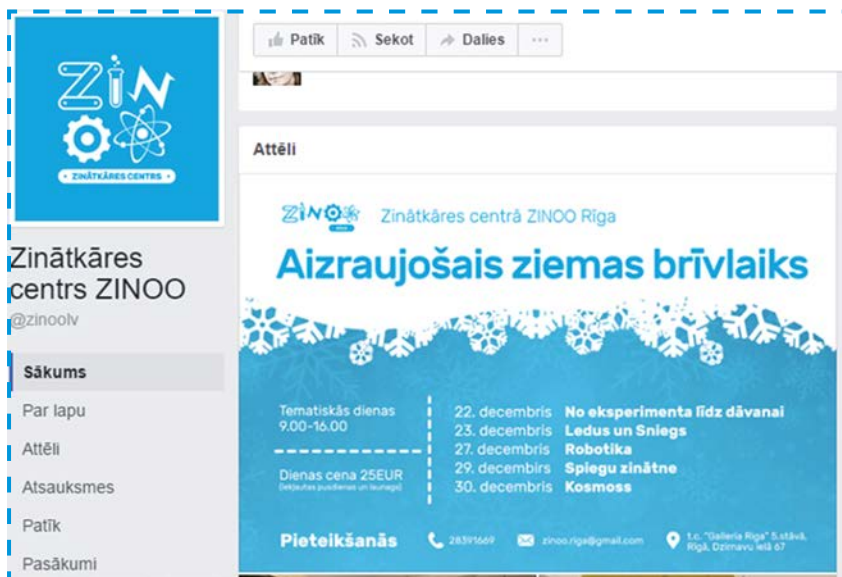
Informācija ir ziņas, dati par kādu priekšmetu, jēdzienu, notikumu vai ko citu. Cilvēks informāciju iegūst ar redzes, dzirdes, ožas, garšas un taustes palīdzību.

2. UZDEVUMS

**Apskati ekrānšāviņus un uzraksti, vai tā ir informācija vai reklāma!
Ar kuru no ekrānšāviņiem tu dalītos ar draugiem? Kāpēc?**

Šī ir _____,

jo _____

Šī ir _____,

jo _____

Šī ir _____,

jo _____

Vinnē riteni

Reģistrācija Noteikumi Uzvarētāji **Balvas**

Lieliskais ritenis 1

Lieliskais ritenis 2

Katru nedēļu **3** velosipēdi

Pērc saldējumu uz kociņa un laimē vienu no Lieliskajiem riteniem!

3. UZDEVUMS

**Atzīmē, kuri apgalvojumi ir pareizi! Pārrunā atbildes ar klasesbiedriem!
7. apgalvojumam atrodi vismaz divus piemērus, pastāsti par tiem!**

- 1. Reklāmas mērķis ir panākt, lai tu pirktu reklamēto preci.
- 2. Reklāmas ir tikai TV.
- 3. Ja virs reklāmas nav rakstīts, ka tā ir reklāma, tad tā nav reklāma.
- 4. Reklāmās nav informācijas par preci.
- 5. Nauda, ko avīžu izdevēji iegūst no reklāmdevējiem, ļauj avīzi tev nopirkt lētāk.
- 6. Dažādas reklāmas ir domātas dažādu vecumu cilvēkiem.
- 7. Reklāma var būt kā spēle.

4.

UZDEVUMS

Apskati reklāmu un atbildi!

Kas tiek reklamēts?

Kas maksā par šo reklāmu?

Vai šī reklāma uzrunā jaunus vai vecus cilvēkus?

Ko tev sola šī reklāma?

Kā reklāma tevi pārliecina?

Kas ir un kas nav pateikts reklāmā par šo produktu?

Vai tu dalītos ar šo reklāmu ar saviem draugiem? Savu atbildi pamato!

KARSTI?

Izdzer 3 ābolu sulas paciņas

ĀBOLĪTIS

un saņem* ieejas
biļeti atrakciju parkā
bez maksas!

Gardi un veselīgi!

**DZER ĀBOLĪTI
UN DODIES UZ
ATRAKCIJĀM!**

*ja sulas pakas korķī ir redzams burts U, katru dienu iespējams laimēt 5 ieejas biļetes.

7. stunda

KĀ UZVESTIES INTERNETĀ?

Stundas mērķis

- Izprast pieklājīgas uzvedības nozīmi internetā.
- Iepazīt uzvedības noteikumus interneta komunikācijā.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Skolotāja stunda sāk ar spēli. Visi skolēni sastājas aplī. Skolotājs stāv apļa vidū, turot rokās mīksto rotaļlietu vai bumbu. Nostājas pretī kādam bērnam un saka: „Es dāvinu tev prieku!” Padod bumbu bērnam, sakot: „Lūdzu!” Bērnam ir jāpasaka „Paldies!” Ja viņš to neizdara, skolotājs saka: „Nu, diemžēl tu nepieņem prieku...” Tad skolotājs paņem bumbu atpakaļ un sniedz to citam bērnam. Spēle turpinās, kamēr visi bērni saprot spēles simbolisko būtību – prieks tiek nodots, sakot: „Lūdzu!” un „Paldies!”
2. Skolotāja ar bērniem pārrunā, ko nozīmē būt pieklājīgam. Skolotāja vaicā: „Vai cilvēkam vienmēr ir jābūt pieklājīgam? Vai internetā ir tādi paši noteikumi kā dzīvē?” Skolotāja liek skolēniem izpildīt darba lapu Nr. 14.
3. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kā uzvesties internetā?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Pārrunā, par ko tā vēsta, un iemācās dzejoli no galvas. Skolotāja saka: „Ja gribam **iegūt superspēju BŪT PIEKLĀJĪGAM**, katram jāveic kāds uzdevums!”

Darba lapa Nr. 14

Galvenā daļa

1. Skolotāja iedod skolēniem spoguļi. Katrs bērns ieskatās tajā un pabeidz frāzi, runājot par sevi 3. personā: „Šis bērns ir priecīgs, ja/kad...”, „Šis bērns ir bēdīgs, ja/kad...”, „Šis bērns ir dusmīgs ja/kad...” Skolotāja pēc katras atbildes to komentē vai precizē, saista atbildi ar iespējamo uzvedību internetā. Kad katrs skolēns ir pateicis visas trīs frāzes, skolotāja rezumē, kas mūs padara priecīgus, bēdīgus vai dusmīgus. Sarunā akcentē, ka bieži mēs aizskaram citus, pat nepadomājot, kā pēc tam otrs jūtas.
2. Visi noskatās filmu „Neļauj sevi pazemot!” (<https://ej.uz/filmaNelaujSeviPazemot>) un pārrunā redzēto.
3. Pēc skolotājas aicinājuma visi kopā izveido „PIEKLĀJĪBAS ABC INTERNETĀ” – skolēni sauc idejas, bet skolotāja tās pieraksta uz tāfeles. Idejas tiek izteiktas formā: „Es neaizvainoju...” u.tml. (izvairoties no vārda „nedrīkst”).

Noslēgums

Visi, kas uzdevumu izpildījuši, iegūst superspēju BŪT PIEKLĀJĪGAM. Superspējas iegūšanu apliecina noslēdzošais uzdevums – bērni no papīra izgriež mobilo telefonu vai datoru, staigā pa telpu un, skatoties caur to, viens otram saka kaut ko jauku. Par katru pieklājīgo frāzi bērns, kam tā ir izteikta, uzzīmē uz otra bērna telefona vai datora šablona sirsniņu vai smaidīgu sejiņu.

KĀ UZVESTIES INTERNETĀ?

Kad ar citiem sazinies,
Vienu lietu atceries:
Apvainojums sāp ikvienam -
Arī interneta biedram.

Lūk, te dzīvo mani draugi!

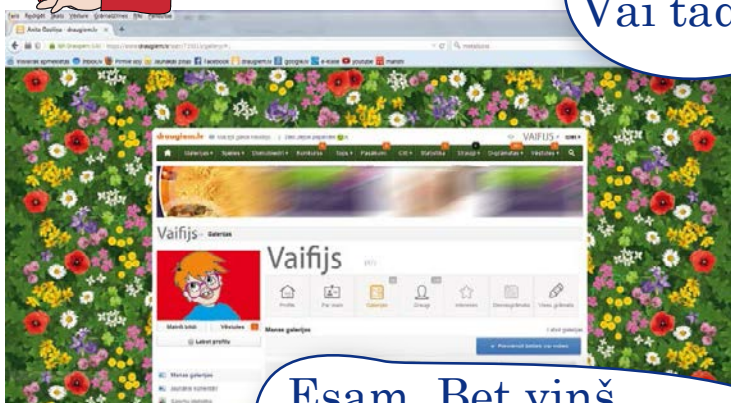
Bet redzi, ko uzrakstīja Juris!

Spēlēju futbolu!

Tu vispār neproti spēlēt futbolu. Un skrien tu lēnāk nekā bruņurupucis.

Ai, kāpēc viņš tā raksta? Vai tad jūs neesat draugi?

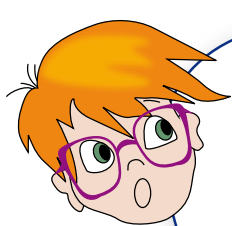

Esam. Bet viņš tajā dienā bija dusmīgs un tā uzrakstīja.

Vai tu viņam atbildēji?

Nē. Bet to izlasīja citi
klasesbiedri. Uldis mani
aizstāvēja un uzrakstīja
atbildi Jurim.
Tagad viņi vairs nav draugi.

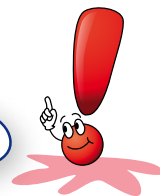
komentāri	
 JURIS	Tu vispār neproti spēlēt futbolu. Un skrien tu lēnāk nekā bruņurupucis.
 ULDIS	Tu pats nemāki spēlēt futbolu. Tu vispār neko nemāki.

Es arī dažreiz strīdos ar draudzenēm.
Bet es nekad nesaku kaut ko sliktu.

Nu re! Tieši tāpat ir arī internetā.

Neraksti citiem neko sliktu!

Visu, ko tu raksti, var izlasīt jebkurš.

Un to nekad nevar izdzēst.

Viss, ko uzraksti, paliek internetā.

To nevar saplēst un izmest.

Labi. Tas man ir skaidrs.
Arī internetā ir jābūt pieklājīgam.
Nav jāsmejas par citiem, nav jāraksta slikti vārdi.
Paldies, ka pastāstīji!

8. stunda

KĀ INTERNETS VAR PALĪDZĒT?

Stundas mērķis

Pilnveidot bērnu izpratni par digitālo tehnoloģiju lomu ikdienas dzīvē, to sniegtajām iespējām.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Skolotāja pavēsta: „Vakar interneta portālā izlasīju ziņu, ka ir skolas, kur nav grāmatu un burtnīcu, viss ir tikai datorā! Skolas direktors vēlas zināt, kāds ir mūsu klases viedoklis par to. Šodien šo jautājumu izrunāsim un uzrakstīsim direktoram e-pastu!” Skolotāja ļauj solēniem apdomāt savu nostāju un pārros to apspriest. Tad skolotāja organizē balsojumu – kurš atbalsta šādu modeli un kurš ir pret? Abām grupām sava atbilde ir jāpamato. Pēc argumentu uzklaušanās, organizē atkārtotu balsojumu. Rezultātus pieraksta, pamatojot tos ar svarīgākajiem argumentiem. Skolotāja vai kāds skolēns raksta e-pastu direktoram, pārējie seko līdzi un komentē. Ja nepastāv tehniska iespēja veikt datorā šo uzdevumu, tad galvenos argumentus saraksta uz lapām, tos nofotografē un pievieno kā pielikumus e-pastam.
2. Skolotāja ar bērniem pārrunā, ko internets ļauj un ko neļauj darīt, demonstrējot attēlus ar bērniem, kas ir kā pielīpuši pie telefona un datora. Skolotāja rāda pulkstenī laiku, cik ilgi bērns drīkst atrasties pie datora vai telefona (20–40 minūtes dienā) un uzsver, ka svarīgs ir to lietošanas mērķis. Skolotāja min piemērus, kas jau liecina par atkarību, sniedz padomus, kā rīkoties šajās situācijās.
3. Visi noskatās animācijas filmu „Apjukušās galvas” (<https://ej.uz/filmaApjukusasGalvas>) un pārrunā riskus. Skolotāja saka: „Vislabāk, ja viss ir līdzsvarā! Tikai tad, ja to saprotam, varam **iegūt superspēju LIETOT INTERNETU GUDRI!**”

Galvenā daļa

1. Skolotāja izdala darba lapu Nr. 15 un aicina nosaukt tekstā minētās interneta un datora sniegtās iespējas.
2. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kā internets var palīdzēt?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Iemācās dzejoli, pārrunā vēstījumu (internets kā informācijas ieguves avots). Skolotāja ar bērniem pārrunā, ko viņi ir uzzinājuši, iemācījušies internetā.

Darba lapa Nr. 15

3. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kādi ir informācijas veidi (teksts, attēls, skaņa): „Kādreiz informāciju ieguva no avīzēm, žurnāliem, grāmatām vai no otra cilvēka. Mūsdienās informāciju var iegūt un izteikt ļoti dažādos veidos. Aizvien vairāk mēs informāciju uztveram un nododam ar attēliem.” Visi kopā noklausās audio pasaku un noskatās animēto dziesmu „Joka pēc alfabēts” (<https://ej.uz/jokaalfabets>). Skolotāja ar bērniem pārrunā, kādu informāciju ir vieglāk uztvert un kāpēc.
4. Skolotāja ar bērniem pārrunā dažādās komunikācijas formas internetā (e-pasts, videozvans u.c.). Parāda e-pastu, pastāsta par tā iespējām un lietošanas mērķi. Var izmēģināt videozvanu, sazinoties ar kāda bērna vecākiem, blakus grupiņu vai direktori. Pārrunā arī pieklājību un komunikācijas lietderību – nezvanīt bez vajadzības, nezvanīt un nerakstīt naktīs u.tml.

Noslēgums

Darba lapa Nr. 16

1. Katrs bērns nosauc svarīgāko, ko šajā nodarbībā saprata vai uzzināja un ko turpmāk izmantos.
2. Skolotāja izdala darba lapu Nr. 16, aicina skolēnus to aizpildīt un mājās iedot parakstīt kādam no vecākiem.

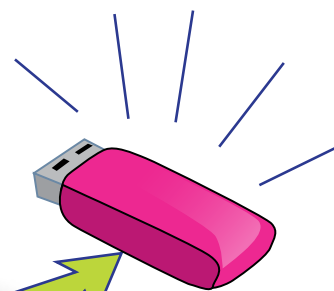
KĀ INTERNETS VAR PALĪDZĒT?

Atceries, internets grib būt Tavs draugs,
Kopā ar viņu Tev zinības augs:
Kurš uzvar sportā vai kā uzcept picu -
Super, ka uzzināt vari to visu!

Es zinu, kas ir dators.
Bet kas ir zibatmiņa?

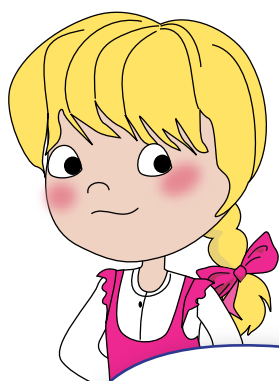

zibatmiņa

Pavisam vienkārši –
zibatmiņa ir kā dārgumu lādīte.
Tajā saglabā, piemēram, fotogrāfijas.
Tāpat kā datorā. Datoru jau nevar
visur nēsāt līdzī, bet zibatmiņu var.

Tu aizej pie draudzenes, pievieno
zibatmiņu datoram, un jūs varat
apskatīt fotogrāfijas.

Saproti?

Jā. Tad tāpēc tētis vienmēr nēsā
zibatmiņu līdzī, reizēm pat uzkar kaklā
un saka:

Ja tā pazudīs, tad gan būs slikti!

Vaifij, ko vēl var saglabāt zibatmiņā?

Gandrīz visu.

Piemēram, saldējumu ...

Lelde, es teicu – gandrīz visu.

Paskaties uz attēliem un pasaki pati, ko var saglabāt zibatmiņā! Ja vari, uzraksti!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

STRAUJA STRAUJA UPE TEKA

--	--	--	--	--	--	--	--

filma

spēle

fotogrāfija

dziesma

--	--	--	--	--

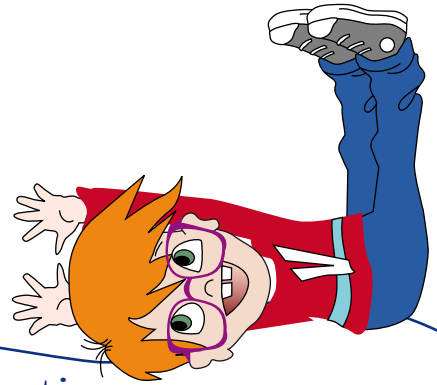
--	--	--	--	--

Vaifij, tas nu gan ir izgudrojums!
 Palūgšu, lai tētis arī man nopērk zibatmiņu.

Tavā mājā ir tik daudz
interesantu lietu!
Ko tu tajā dari?

Tūlīt visu redzēsi pati.
Es tev parādīšu vienu no savām istabām.
Dari visu, ko tev teikšu!

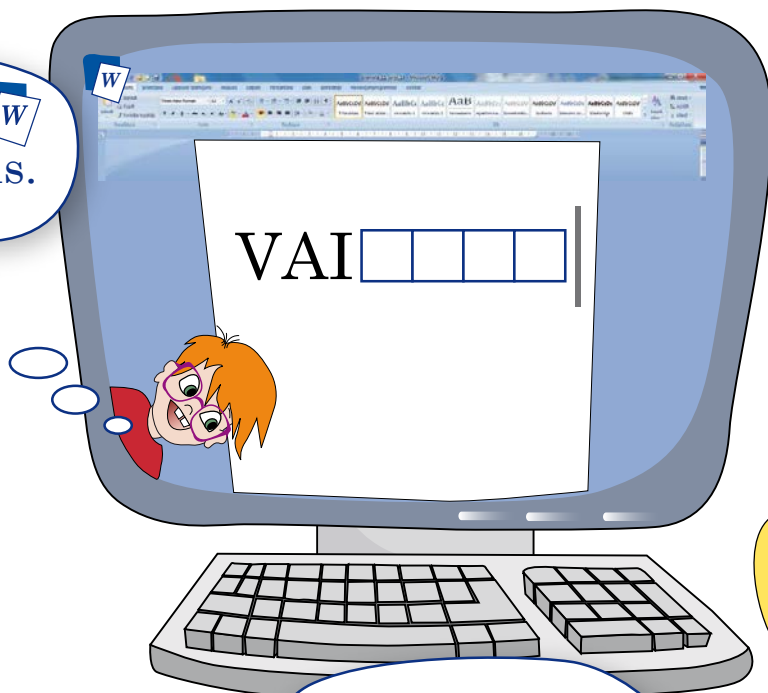
Ieslēdz datoru!

Izvēlies ikonu un ar peli noklikšķini uz tās!
Tas ir tāpat kā
atvērt istabas durvis!

Šajā istabā WORD
tu vari rakstīt vārdus.
Uzraksti vārdu
VAIFIJS!

Es uzrakstīju.

Tad uzraksti man vēstuli!
Apskati sarakstu un uzraksti, ko tu jau proti!

Protu
ieslēgt datoru,
rakstīt ar datoru,
saglabāt vēstuli,
nosūtīt vēstuli.

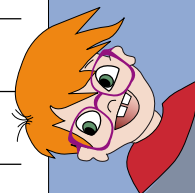
Mīlo Vaifij!
Es protu

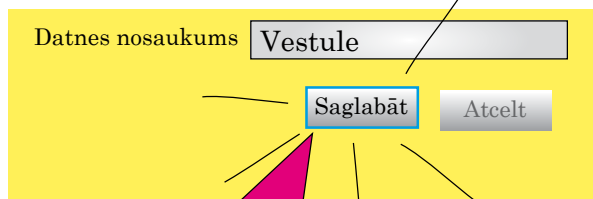
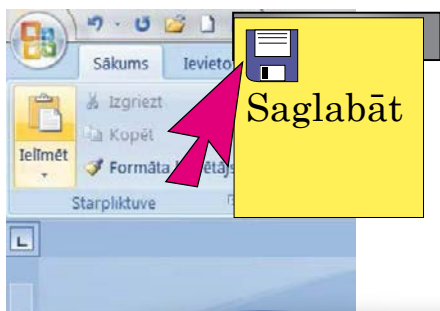

Tā tad tu vēl neproti saglabāt vēstuli un atsūtīt to man. Gribi iemācīties?

Protams!

Spied „Saglabāt”. Vēlāk vēstuli atradīsi pēc nosaukuma.

Paldies! Tiksimies vēlāk!

Varbūt vajadzēja Leldei teikt, ka manas istabas sauc par lietotnēm. Bet to viņai būtu grūti saprast. Un lietotne WORD ir viena no populārākajām. To es šodien parādīju Leldei.

Sveika, Lelde!
Ko tu dari?

maijsina@drossinternets.lv
Sveika, Maija!
Atnāc šovakar pie manis ciemos!
Lelde **Sūtīt**

Rakstu vēstuli draudzenei.
Tūlīt nosūtīšu.

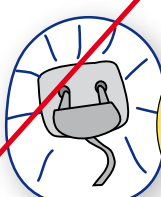
Ko mēs šodien darīsim?

Es būšu skolotājs.

Atver WORD !

Aizver WORD !

Nedari tā!

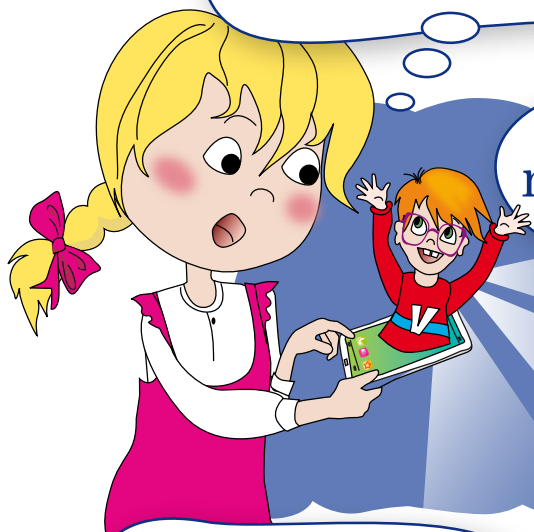
Ļoti labi. Izslēdz datoru!

Izslēgt

Cik viss ir vienkārši! Es visu protu!

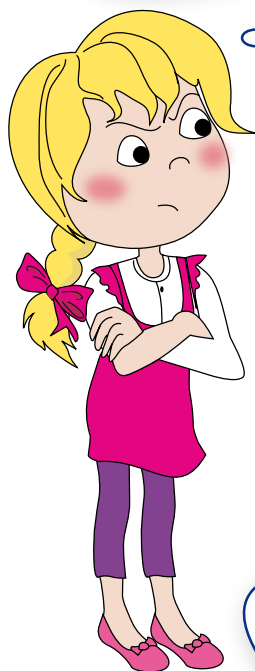
Nē, visu tu vēl neproti!

Vaifij, kā tu te nokļuvi?

Es dzīvoju ne tikai datorā, bet arī mobilajā tālrunī un planšetdatorā.

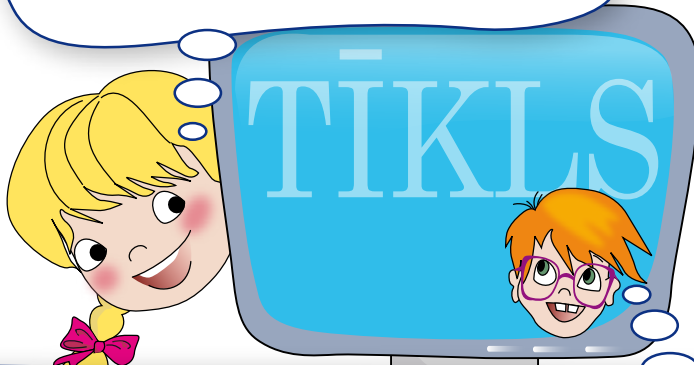
Es nesaprotu!

Es esmu tur, kur ir internets. Internets ir ne tikai datorā, bet arī telefonā un planšetdatorā.

Internets? Kas tas tāds?

Tas ir milzīgs, neredzams tīkls. Tajā ir ļoti daudz filmu, pasaku, fotogrāfiju. Tu vari uzzināt, līdz cikiem strādā zoologiskais dārzs, kāds rīt būs laiks un daudz ko citu.

Apsolu, ka es .....
vienmēr pateikšu vecākiem vai citiem pieaugušajiem, ja :

1. kāds svešinieks prasīs manu adresi, tālruņa numuru;
2. kāds svešinieks aicinās mani ciemos vai satikties;
3. kāds uzrakstīs man sliktu vēstuli, komentāru;
4. kāds svešinieks aicinās atsūtīt manu fotogrāfiju;
5. kāds uzdos man jautājumus, kas liek justies neērti;
6. kāds prasīs mana datora, e-pasta, sociālo tīklu paroles;
7. datorā parādīsies man nesaprotams ziņojums;
8. es vēlēšos lejuplādēt kādu jaunu programmu vai spēli.

☺ Es nekad neaizvainošu citus internetā.

☺ Es ievērošu vecāku noteikumus par interneta lietošanu mājās.

☺ Es palīdzēšu vecākiem apgūt to, ko esmu iemācījies internetā.

bērna paraksts

vecāku paraksts

